

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою
Одеського державного
університету внутрішніх справ
(протокол № 8 від 05.05.2015)

ВВЕДЕНО В ДІЮ

Наказ Одеського державного
університету внутрішніх справ
22 травня 2015 р. № 132

ПОЛОЖЕННЯ

про самостійну роботу курсантів, студентів та слухачів Одеського державного університету внутрішніх справ

1. Загальні положення

1.1. Положення про самостійну роботу курсантів, студентів та слухачів Одеського державного університету внутрішніх справ (далі – Університету) розроблено відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», інших нормативно-правових актів МОН, МВС України, які регламентують діяльність ВНЗ у сфері підготовки фахівців.

1.2. Самостійна робота курсантів, студентів та слухачів (далі – СРКС) – це різноманітні види індивідуальної і колективної навчальної діяльності курсанта, студента та слухача, спрямовані на досягнення окресленої дидактичної мети і виконуються без прямої участі науково-педагогічного персоналу, але за його завданням у спеціально відведений для цього час, вільний від обов'язкових для відвідування навчальних занять.

1.3. Головною метою СРКС є формування пізнавальної активності, засвоєння основних умінь та навичок роботи з навчальними матеріалами, поглиблення та розширення вже набутих знань, підвищення рівня організованості курсантів, студентів та слухачів.

1.4. Основними завданнями СРКС є засвоєння в повному обсязі основної освітньо-професійної програми та послідовне вироблення навичок ефективної самостійної професійної (практичної й науково-теоретичної) діяльності на рівні світових стандартів.

1.5. Положення СРКС визначає вимоги та умови, які необхідні для організації самостійної навчальної й наукової праці курсантів, студентів та слухачів, та спрямоване на вирішення таких завдань:

- створення умов для реалізації єдиного підходу викладачів до організації самостійної роботи курсантів, студентів та слухачів;
- сприяння формуванню у курсантів, студентів та слухачів навичок самостійної навчальної та науково-дослідної роботи;
- вироблення основ самостійної пізнавальної діяльності курсанта, студента та слухача з огляду на виклики часу й вимоги фахової підготовки у сфері правоохоронної діяльності;

- формування професійних якостей, знань, умінь і навичок майбутніх фахівців, а також створення умов для гармонійного розвитку особистості курсанта, студента та слухача.

1.6. Посилення ролі самостійної роботи означає принципово нову організацію навчально-виховного процесу у вищих навчальних закладах. Він повинен будуватися так, щоб розвивати вміння вчитися, формувати у курсантів, студентів та слухачів здібності до саморозвитку, творчого застосування здобутих знань.

2. Зміст та організація самостійної роботи курсантів, студентів та слухачів

2.1. Часові обсяги СРКС визначаються робочим навчальним планом і структурою залікового кредиту.

2.2. Зміст СРКС визначається робочою програмою навчальної дисципліни, завданнями та методичними рекомендаціями науково-педагогічних працівників.

2.3. СРКС забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення конкретної дисципліни: підручник, навчальний посібник, конспект лекцій, робоча програма навчальної дисципліни, навчально-методичні матеріали на допомогу організації навчального процесу та забезпечення самостійної роботи курсанта, студента та слухача.

2.4. Організацію СРКС здійснюють факультети та кафедри, які розробляють необхідну документацію, що регламентує самостійну діяльність курсантів, студентів та слухачів.

2.5. Організація СРКС спрямовується на оволодіння вміннями та навичками:

- організації самостійної навчальної діяльності;
- самостійної роботи в бібліотеці з каталогами;
- самостійної роботи з інформаційно-пошуковими системами в мережі Інтернет, внутрішній мережі університету та на постійних носіях;
- роботи з навчальною, навчально-методичною, науковою, науково-популярною літературою;
- конспектування літературних джерел;
- роботи з довідковою літературою;
- опрацювання статистичної інформації;
- написання повідомлень, рефератів, доповідей з проблем курсу;
- підготовки наукових виступів, тез та статей;
- виконання курсових робіт;
- написання кваліфікаційних випускних робіт;
- застосування набутих знань для розв'язання практичних завдань.

2.6. СРКС може виконуватись в домашніх умовах, в бібліотеці університету, навчальних аудиторіях, навчальних комп'ютерних класах, на базах практики в період проведення всіх видів практик.

2.7. СРКС здійснюється у таких основних видах:

- індивідуальні завдання з окремих навчальних дисциплін (виконуються у формі рефератів, узагальнень практики) при консультуванні з боку викладача;
- виконання контрольних/курскових робіт, кваліфікаційних випускних робіт;
- підготовка до атестації;
- підготовка до аудиторних занять (лекцій, практичних/семінарських занять);
- виконання завдань, передбачених програмою практичної підготовки;
- підготовка до всіх видів поточних та семестрових контрольних заходів;
- робота в студентських наукових гуртках;
- участь у науковій роботі кафедр і факультетів;
- участь у наукових і науково-практичних конференціях, семінарах, конкурсах, олімпіадах тощо;
- інші види діяльності, які ініціюються університетом, факультетом, кафедрою та органами студентського самоврядування.

2.8. СРКС, як складова навчально-виховного процесу, виконується курсантами, студентами та слухачами під керівництвом викладача, що здійснює аудиторну роботу в цьому навчальному взводі (групі). Науково-педагогічні працівники кафедр для виконання курсантами, студентами та слухачами завдань із самостійної роботи розробляють методичні рекомендації з чітко складеними планами, списком літератури, коротким (тезисним) викладом теоретичного матеріалу.

2.10. Індивідуальні завдання сприяють поглибленому вивченню курсантом, студентом та слухачем теоретичного матеріалу, закріпленню і узагальненню отриманих знань, формуванню вмінь використання знань для комплексного вирішення відповідних професійних завдань. Види, термін виконання і захисту індивідуальних завдань з певних навчальних дисциплін визначаються їх робочими програмами.

2.10.1. Індивідуальні завдання виконуються курсантами, студентами та слухачами самостійно із забезпеченням необхідних консультацій з боку викладача у позааудиторний час за окремим графіком, складеним кафедрою з урахуванням потреб і можливостей курсанта, студента та слухача.

2.11. Реферат - вид індивідуального завдання, який передбачає виконання конкретних практичних навчальних завдань з використанням відомого, а також самостійно вивченого теоретичного матеріалу. Складовим такої роботи можуть бути програмні продукти та графічний матеріал, який виконується відповідно до чинних нормативних вимог та із застосуванням комп'ютерної графіки.

Він повинен сприяти поглибленню і розширенню теоретичних знань курсантів, студентів та слухачів з окремих тем дисципліни, розвивати навички самостійної роботи з навчальною та науковою літературою.

2.12. Курсова робота з навчальної дисципліни - самостійна розробка конкретної теми з елементами наукового аналізу, що відображає набуті курсантом та слухачем теоретичні знання та практичні навички, вміння

працювати з літературою, аналізувати джерела, здійснювати обґрунтовані висновки.

2.13. Контрольна робота є однією з форм контролю рівня засвоєння навчального матеріалу і розглядається в контексті навчального процесу. Завдання для виконання контрольної роботи повинні допомогти курсанту, студенту та слухачу в оволодінні термінологією, основними положеннями навчальної дисципліни, створити навички у вирішенні типових прикладів, задач, ситуацій. Крім індивідуального завдання до контрольної роботи повинно додаватися перевірочне завдання, яке являє собою обмежений набір конкретних запитань для самоперевірки або набір простих прикладів для їх розв'язання.

2.14. Консультація – форма навчального заняття, за якою курсант, студент та слухач отримує відповіді від викладача на конкретні запитання або пояснення певних теоретичних положень та особливостей їх практичного застосування.

2.14.1. Консультація є однією з форм керівництва роботою курсантів, студентів та слухачів, надання їм допомоги в самостійному вивченні навчального матеріалу. Поточні консультації проводяться викладачем, що веде заняття в навчальній групі, черговим по кафедрі викладачем, керівником курсової роботи регулярно в години самостійної підготовки, і залежно від суті питання, кола осіб, які консультуються, актуальності, рівня підготовки курсантів, студентів та слухачів, місця порушених питань у системі навчального курсу, тематичної спрямованості консультації можуть мати як індивідуальний, так і груповий характер.

2.14.2. Кафедрою розробляється графік проведення поточних консультацій, який затверджується керівником кафедри і оприлюднюється на внутрішньому сайті університету.

3. Методичне забезпечення самостійної роботи

3.1. СРКС забезпечується системою навчально-методичних матеріалів, передбачених для вивчення конкретної навчальної дисципліни: підручниками, навчальними та методичними посібниками, методичними рекомендаціями, конспектами лекцій та практикумами (у т.ч. в електронному виді) тощо.

3.2. З метою методичного забезпечення СРКС науково-педагогічний склад кафедр університету розробляє методичні посібники, збірники ситуаційних завдань, посібники до самостійного вивчення всіх розділів курсів та окремих складних тем. Методичні посібники мають бути розроблені з урахуванням специфіки різних видів самостійної роботи, а також визначена система оцінювання результатів проведеної самостійної роботи.

3.3. Методичні рекомендації щодо самостійного вивчення навчального матеріалу повинні містити в собі вказівки щодо терміну, обсягу засвоєння матеріалу із зазначенням навчальних і наукових видань, питання для

самоконтролю, тести, контрольні завдання, приклади оформлення самостійної письмової роботи.

3.4. Методичні вказівки до виконання курсових робіт визначають тему, мету, орієнтовний хід дослідження, особливості виконання, містять список рекомендованої наукової та навчально-методичної літератури.

3.4.1. Тематика курсових робіт повинна відповідати завданням навчальної дисципліни, бути актуальною і тісно пов'язаною з вирішенням практичних фахових завдань.

3.5. Кафедри можуть розробляти інші методичні документи, які сприятимуть досягненню високої якості виконання самостійної роботи курсантів, студентів та слухачів.

4. Контроль самостійної роботи та рекомендації до критеріїв оцінювання знань курсантів, студентів та слухачів

4.1. Результати СРКС оцінюються викладачем відповідного навчального взводу (групи), а в окремих випадках і кафедрою в цілому.

4.2. Форми контролю СРКС обираються викладачем з таких варіантів: індивідуальний або колективний проект, передбачений програмою навчальної дисципліни, що потребують формування практичних навичок і умінь курсантів, студентів та слухачів; поточний контроль засвоєння знань на основі оцінки усної відповіді на питання, доповіді тощо (на практичних або семінарських заняттях); вирішення ситуаційних завдань; конспект, виконаний за темою, що вивчалася самостійно; тестування, виконання письмової контрольної роботи; стаття, тези виступу та інші публікації в науковому, науково-популярному, навчальному виданні за підсумками самостійної навчальної й науково-дослідної роботи, опубліковані за рішенням кафедр або вчених рад факультетів.

4.3. При розробленні критеріїв системи оцінювання якості навчання враховуються три основні компоненти:

Рівень знань:

- глибина і міцність знань;
- логіка мислення;
- уміння систематизувати знання за окремими темами;
- уміння складати розгорнутий план відповіді;
- давати точні формулювання;
- правильно користуватися понятійним апаратом;
- культура відповіді (грамотність, логічність і послідовність викладу);
- навички і прийоми виконання практичних завдань.

Навички самостійної роботи:

- уміння пошуку необхідної літератури;
- орієнтація в потоці інформації щодо обраної спеціальності;
- навички ведення записів (складання простого і розгорнутого плану, реферату, виступу).

Уміння застосувати знання на практиці:

- реалізація на практичних, семінарських заняттях;
- обирати відповідний комплекс знань та навичок при розв'язанні тих чи інших ситуаційних завдань;
- виходу з проблемних та колізійних ситуацій при застосуванні знань та навичок;
- активна та змістовна участь у заняттях-тренінгах.

Ці рекомендації можна використовувати при розробленні критеріїв оцінювання самостійної роботи курсантів, студентів та слухачів з урахуванням специфіки кожної навчальної дисципліни чи курсу. Відповідні критерії затверджуються рішенням кафедри.

**Перший проректор Одеського
державного університету внутрішніх справ
полковник міліції**

С.В. Албул